

Úvodem

Rozvoj internacionalizace na UK není rozhodně malé téma a je třeba si na rovinu říci, že univerzita v daném tématu udělala za posledních pět až deset let ohromný pokrok. Internacionalizace přímo prorůstá a prochází celou univerzitou a všemi oblastmi rozvoje. Velkým krokem kupředu pro naši instituci bylo např. zapojení do evropské univerzitní aliance 4EU+, formalizace konceptu strategických partnerství UK, koncept Dní UK v určité zemi a mnoho dalšího. Je zapotřebí rozvoj univerzity v oblasti internacionalizace zaměřit nejen na kvantitativní rozvoj ve všech oblastech, což je takový jednoduše měřitelný způsob, ale také na to, co je možné udělat nového a kam onen rozvoj správně zacílit.

Ideová koncepce

Agendu internacionalizace je třeba rozdělit na několik oblastí plánovaného rozvoje: aliance 4EU+, diplomatické styky, mobilita zaměstnanců, internacionalizace na úrovni doktorského studia, strategická a klíčová partnerství, projektová spolupráce, hybridní vzdělávání, mobilita studentů pregraduálního studia (IN i OUT), s agendou studijní se překrývají oblasti společných studijních programů a krátkodobých výměnných programů.

Pilotní projekt evropských univerzitních aliancí se chýlí ke konci a je tedy třeba si zpětně členství UK ve 4EU+ zhodnotit s konkrétní vizí do budoucna. Ne všichni si na začátku byli jistí, že zapojení UK do aliance je dobrý nápad. Pilotní projekt takového rozsahu se těžko v počátcích dá dělat jinak než iniciativou shora. Nyní jsou základy položeny a je třeba se společně bavit o tom, jaké konkrétní věci ze členství v takto prestižním partnerství plynou pro naše kolegy a kolegyně na fakultách. Nyní je již jisté, že na evropské úrovni budou některé projektové příležitosti otevřené právě jen aliancím a institucím, které jsou jejich členy. Proto je zapotřebí pokračovat v rozvoji 4EU+ a spolupráce s našimi aliančními partnery. Budoucnost se nachází nejen ve společných vědeckých projektech, ale též ve společných studijních programech, dvojitých doktorátech a větší propustnosti v rámci akademické obce všech aliančních institucí. Z dlouhodobého hlediska je třeba budovat společnou studentskou komunitu v rámci 4EU+ bez ohledu na to, na které instituci budou jednotliví studenti zrovna studovat. Z pohledu UK je třeba alianci více otevřít jak našim studentům, tak i zaměstnancům a soustavně je informovat, aby měli možnost maximálně využít repertoár všech možností, které se nabízejí.

Vedle aliance 4EU+ je Univerzita Karlova členem i několika prestižních evropských sítí, jako je UNICA, Coimbra Group, Europaeum a další. Cílem bude více rozvíjet působení UK v rámci LERU CE7, aby se naše instituce posouvala blíže ke svému dlouhodobému cíli, kterým je členství v LERU. S tím vyjma excelence ve vědě souvisí i dobrá mezinárodní spolupráce. Na tu máme dostatek prostředků, máme nástroje a máme administrativní podporu. Mnohdy nám ovšem chybí zájemci o podobnou formu spolupráce, takže motivovanost našich akademických pracovníků je klíčem. Je tedy zapotřebí, aby měli možnost komunikovat s našimi zahraničními kolegy a příležitost vytvářet a uzavírat nové spolupráce. V tomto ohledu bude dobré si udržet diplomatické mise ve formátu Dnů UK v různých vybraných státech. Akademická obec tak bude mít možnost se osobně účastnit těchto strategických setkání a přivést si odtud mnoho nových kontaktů. Zásadní je také udržování kontaktů s diplomatickým sborem, a to jak českým, tak i se zahraničními velvyslanci v ČR.

Dalším naprosto zásadním bodem je rozvoj zaměstnanecké mobility na naší alma mater. Zaměstnanecká mobilita má sice na UK dlouhou minulost, ale je mnoho bodů, na kterých se dá pracovat. Nutná je řádná informovanost zaměstnanců efektivním

způsobem, aby bylo zajištěno, že se o možnostech dozví opravdu všichni, a to přehledným způsobem. Plánem je vytvořit přehlednou platformu, propagující všechny možnosti mobility pro zaměstnance UK, která bude pojata velice hierarchicky, aby si v ní každý mohl velmi rychle najít, co je zapotřebí.

UK má velké rezervy především v mobilitě THP pracovníků. Je třeba maximálně využívat projektové možnosti, které takové výjezdy umožní, ale také odstraňovat administrativní bariéry uvnitř fakult. V případě THP může být jednou z bariér neochota jednotlivé pracovníky do zahraničí pouštět z důvodu, že jejich nadřízení v tom nevidí smysl či mají pocit, že je nemohou postrádat. V případě akademických pracovníků jde primárně o nevhodnou informovanost o možnostech, mnohdy netransparentní proces výběrového řízení a častokrát též obtížnost výjezdu v rámci zvolení vhodného období pro mobilitu.

Pro odstranění administrativních bariér, posílení informovanosti o možnostech výjezdů dovnitř fakult i správu evropských projektů bude zřízena pozice manažerky/a zaměstnanecké mobility na rektorátním Odboru zahraničních vztahů. Manažer zaměstnanecké mobility bude mít trojí úkol. Jednak samozřejmě bude dále administrativně spravovat procesní dokumentace a ekonomické podklady z takové mobility vyplývající, ale nově bude mít v gesci evropské projekty související s tématem, jejich realizaci a diseminaci dovnitř instituce. Zároveň půjde o práci propagační, kdy úkolem dané osoby bude vymýšlet vhodné strategie, jak nové procesy i procesy stávající správným způsobem předávat cílovým skupinám. Zásadní bude podpora prvo-výjezdů, jelikož smyslem zaměstnanecké mobility je v první řadě obohacení zaměstnanců onou zahraniční zkušeností.

Nesmíme zapomínat na zahraniční možnosti pro doktorandy. Těch v současné době na UK není zrovna málo, ale zdaleka na všechny fakulty mají tyto možnosti uceleně srovnané. Je zapotřebí cíleně jednotlivé iniciativy komunikovat a propagovat. Bude zapotřebí posílit spolupráci v prestižní síti CENTRAL, která se velmi soustředí na rozvoj doktorandů a jejich zahraničních zkušeností. V tamních projektech budou doktorandi motivováni ke spolupráci se svými zahraničními vrstevníky pod supervizí seniorního akademika, který dohlédne na kvalitu projektu a zapojeným doktorandům dodá potřebné metodické vedení. Podobně i krátkodobé výjezdy doktorandů v rámci programu Erasmus+ budou velmi hojně podporovány na UK, jelikož se jedná o zásadní příležitost obohatit vlastní výzkum o potřebné zahraniční zdroje a poznatky.

Důležitým nástrojem pro začínající vědeckou spolupráci je koncept strategických a klíčových partnerů UK. Tento soupis prestižních institucí je pro vědeckou spolupráci velmi hojně využíván již nyní, ale nabízí se logický rozvoj směrem k modernizaci a virtualizaci jednotlivých činností. Seznam strategických partnerů by měl být navýšen o instituce z amerického, případně asijského kontinentu, na základě dosud fungující prestižní spolupráce. Jednotlivé aktivity, na které se centrálně přiděluje finanční podpora, by měly být rozšířeny o virtuální či hybridní aspekt. Spolupracující mezinárodní vědecké týmy, které jsou opakovaně podporovány v rámci této spolupráce by vedle případných společných studijních programů, vědeckých projektů a mobilit mohly pravidelně mezi svými výstupy mít také online přednášky otevřené pro studenty obou partnerských institucí. Studenti UK by si tak mohli kdykoliv poslechnout přednášky z prestižních strategických a klíčových partnerů naší alma mater.

Pokud se podíváme na některé prestižní partnerské univerzity v zahraničí, tak mnohdy financují chod svých administrativních pracovišť mimo jiné též z projektové spolupráce. Na evropské úrovni se nachází mnoho projektových iniciativ v rámci programů jako je Erasmus+, Horizon 2020 a několik dalších. Univerzita by skrze rektorát měla metodicky podporovat vznik takových projektů nejen vědeckého, ale i administrativního charakteru. Struktura rektorátu by byla v tomto případě využita na koordinaci jednotlivých projektových aktivit, stejně jako metodická opora při podávání podobných výzev. Skrze podobné evropské projekty je pak šance najít další zdroj

financí pro rozvojové aktivity směrem k internacionalizaci. Mezi sedmnácti fakultami UK by se vždycky našel dostatečně motivovaný tým lidí, který by se podobně rozvojovým aktivitám mohl věnovat. Podobně i nalézt zahraniční partnery na takové projekty by vzhledem k postavení UK v evropských strukturách též nebyl problém.

Pandemie se nesla v duchu virtuální či místy hybridní formy výuky. Šlo v mnoha ohledech spíše o nutnost, nežli o záměr, a proto je zapotřebí si zpětně zhodnotit, nakolik chce UK v modernizaci výuky tímto směrem pokračovat. Jelikož téma virtuálních a blended mobility se i vzhledem k výuce akcentuje na evropské úrovni čím dál více, pak je jasné, že i Univerzita Karlova si musí najít svou cestu v rámci daných témat. Na UK by tedy pod záštitou Centra pedagogických dovedností (Paedagogia) vzniklo didaktické centrum pro hybridní vzdělávání, jako je tomu u prestižních mezinárodních univerzit v Británii či Německu. Akademičtí pracovníci UK, kteří by měli vztah k modernizaci výuky za použití moderních platforem, by tak měli místo, kde mohou realizovat podobné záměry, předávat zkušenosti a dobrou praxi ostatním kolegům a připravovat na UK prostor pro novou formu výuky, který si jistě najde zastoupení u mnoha studentů a studentek.

Závěrem

Mohu konstatovat, že obraz UK v mezinárodním (obzvláště evropském) prostoru se v posledních letech kontinuálně zlepšuje, že se daří navazovat projektovou i výukovou spolupráci, že se po pandemické pauze nyní obnovují studentské i pedagogické mobility. Na tomto základě je třeba stavět a dále ho rozvíjet. Přední oblast rozvoje vidím v potenciálu postupné digitalizace zahraniční agendy v celé její šíři. Podobně je zapotřebí také mnohdy velmi různorodé aktivity sjednotit natolik, aby pro jednotlivé cílové skupiny byly přehlednější a informativně dostupnější, než doposud.

prof. Markéta Křížová, Ph.D.
email: marketa.krizova@ff.cuni.cz
(13. 10. 2021)